

BOUWEN AAN FINANCIËLE ONAFHANKELIJKHEID

Een lange weg te gaan voor financiële onafhankelijkheid

Wie wil er nu niet financieel onafhankelijk zijn? Iedereen toch? Maar hoe wilt en kunt u deze financiële onafhankelijkheid bereiken en welke rol kan uw onderneming hierin eventueel spelen? Ook de fiscus moet u in dit verhaal niet vergeten, want deze kan uw onafhankelijkheid nog flink in de war schoppen.

Om te kunnen bouwen aan financiële onafhankelijkheid, moet u eerst bepalen hoe die financiële onafhankelijkheid eruit moet zien. Het netto bestedingspatroon van nu is het begin van alle berekeningen. De consumptieve wensen van de toekomst moet u daarin ook meenemen. Financiële onafhankelijkheid start dus bij een gedegen financieel plan, waarin de huidige situatie tot in detail in beeld wordt gebracht. Vervol-

deel van het jaar wilt gaan wonen. Het kan zijn dat u een aantal hobby's heeft die geld kosten. Dat kan variëren van 'achter de geraniums zitten' (goedkoopste en minst populaire hobby) tot 'het deelnemen in bedrijfjes' (private equity, business angel zijn), of van 'heerlijk ergens wonen' tot 'veel op reis gaan'. En zo zijn er vele wensen en verlangens, die dwars door elkaar heen lopen in tijd en geld. Het is daarom belangrijk eerst de verschillende wensen in de tijd op te sommen. De haalbaarheid wordt vervolgens wel getoetst aan de hand van diverse scenario's.

Prijkaartje

Het klinkt banaal, maar geld is het beproefde middel om uw doelstellingen te bereiken. Er zit altijd een prijskaartje vast aan uw doelstellingen. Als iets over tien jaar € 100.000 kost, dan kunt u nu met het opbouwen van dit kapitaal beginnen. Is er sprake van een eenmalige inleg nu van bijvoorbeeld € 25.000, hoeveel rendement moet u dan netto maken om het kapitaal van € 100.000 te bereiken? Ongeveer 15% is het antwoord op die vraag. Vervolgens moet u gaan kijken in welke fiscale omgeving zich het kapitaal in kwestie bevindt. Is dat in privé, dan is grofweg 1,2% van

het rendement per jaar bestemd voor de fiscus. Het brutorendement op de belegging/investering moet dan dus 16,2% per jaar zijn om het gewenste doel te behalen. Is het een belegging in uw bv, dan gaat over de eerste € 25.000 winst in de bv een heffing van 20% vennootschapsbelasting meespelen: het rendement moet dan circa 19% bruto zijn, zou u zeggen. Netto is dat immers $(18,9\% \times 0,8 = 15,12\%)$. Maar, dan heeft u het bedrag nog niet netto privé in handen: er gaat dan ook nog eens 25% inkomstenbelasting van af. Kortom, een belegging in de bv moet dan al gauw bruto 25% opleveren, wil het netto het zelfde effect hebben. De 'fiscale plek' van de belegging is dus o zo belangrijk.

Huidige situatie tot in detail in beeld brengen

gens wordt aan de hand van een aantal simulaties (scenario's) een beeld geschetst van de nabije en soms verre toekomst, waardoor een helder inzicht wordt gekregen in de mogelijke wegen.

Geraniums

Financieel onafhankelijk betekent alles kunnen doen wat u wilt zonder financiële beperkingen te hebben. Het kan zijn dat u een tweede woning wilt kopen in het buitenland en daar een

Neem effect van inflatie mee!

Inflatie

In de berekeningen moet u bovendien meenemen wat het effect van inflatie is. Als de cruise in kwestie nu € 10.000 kost, is het niet aannemelijk dat dezelfde cruise over tien jaar nog steeds € 10.000 kost. Welk percentage moet u aanhouden voor geldontwaarding? In de Europese Unie is het gemiddelde inflatiepercentage momenteel 2%. Dat percentage heeft in de afgelopen honderd jaar gemiddeld veel hoger gelegen.

FOKKE & SUKKE ZIJN VERMOGENSPLANNERS

ALS WE NOG 20 DGA'S
IN DE PORTEFEUILLE
KRIJGEN...

...DÁN ZIJN WE
FINANCIËEL
ONAFHANKELIJK!

Wie voorzichtig wil rekenen, doet er verstandig aan het inflatiepercentage hoger te zetten, bijvoorbeeld 3,5% per jaar. U heeft het over plannen voor de middellange tot lange termijn. Dit betekent dat naarmate de afstand in de tijd tot de besteding langer wordt, de prognose onbetrouwbaarder is. Dan is een buffer die u opbouwt met een wat hoger inflatiepercentage een maatregel die het behalen van doelstellingen in ieder geval waarschijnlijker maakt.

Speciale wensen

Iedere gewenste besteding heeft een tijdstip en een bedrag. Wie bijvoorbeeld tussen zijn 60e en 65e een cruise wil maken, doet er verstandig aan het benodigde bedrag op zijn 60e paraat te hebben. Wie kinderen wil laten studeren, heeft gelden klaar staan tussen hun 18e en 25e jaar (het valt altijd tegen). En wie de mogelijkheid wil hebben om te stoppen met werken, moet ten min-

ste zijn huidige bestedingspatroon projecteren naar de toekomst (inflatie) plus een opslag voor het feit dat er meer tijd is om bestedingen te doen en voor speciale wensen.

Open deur

Beleggen is een beproefde manier van kapitaalsopbouw, maar niet iedere belegging past in iedere situatie. Grofweg kunt u stellen dat hoe langer het bestedingsmoment in de toekomst ligt, des te groter het tussentijdse risico mag zijn. Risico wordt namelijk vaak vertaald met 'tussentijdse schommelingen'. Dit is een te eenzijdige benadering, maar wel het begin om risico in kaart te brengen. In wezen zijn er twee soorten risico: het risico van tussentijdse schommelingen en het risico dat het doel niet wordt gehaald. Wie wil gaan beleggen, moet zich eerst een beeld vormen van het risico, alvorens naar de rendementen te kijken. Een

nogal open deur wat risico betreft is de kans om uw geld kwijt te raken. Omdat deze angst inmiddels zo'n hoge vlucht heeft genomen, barst het van de garantieproducten, die als warme broodjes worden geserveerd en afgenomen. Bescherming van de inleg moet echter altijd fors betaald worden en kost rendement. Het is dus zaak verstandig om te gaan met kapitaalsbescherming.

Inlegrisico

Het tussentijdse risico wordt afgemeten aan de afwijking van behaalde rendementen in het verleden. Het gemiddelde rendement is daarbij maatgevend. Aandelen bijvoorbeeld hebben een hoger risico dan obligaties, zo wordt gezegd. Is dat waar? En zo ja, waarom? Laten we eerst even het 'inlegrisico' aan de kaak stellen. Als u over aandelen praat, heeft u het over deelbewijzen in de eigendom van een onderneming. In zijn algemeenheid geldt dat hoe kleiner de onderneming, des te groter het risico. De kleinere onderneming is wellicht afhankelijk van één product of een beperkt aantal producten, of een specifieke markt, terwijl het logisch is om aan te nemen dat het grote bedrijf zijn belangen wat meer heeft gespreid. Toch is dit geen wet van meden en perzen, getuige de teloorgang van Ahold. Om maar eens een grote speler te noemen waar het fout ging door fraude.

Afwijking

Risico is dus moeilijk te kwantificeren. Op basis van koersbewegingen uit het verleden kan dat wel. Bij aandelen is het gemiddelde rendement circa 10%, terwijl het risico circa 20% is. Dit zijn sterk vereenvoudigde cijfers van wereldwijd gespreide aandelenbeleggingen om de werking van risico duidelijk te maken. Statistisch gezien heet het risico hier 'standaarddeviatie', de

afwijking van het gemiddelde. Aan de hand van een frequentietabel, waarin alle uitkomsten van rendementen uit een periode te vinden zijn, is het gemiddelde ontstaan en ook de afwijking van het gemiddelde. In 66% van alle gevallen zal het rendement zich naar verwachting bewegen tussen -10% en +30%. Ofwel 20% onder het gemiddelde rendement als uiterste of 20% erboven.

U wilt een hogere waarschijnlijkheid

Vriezen of dooien

Als belegger bent u hier nog niet zo blij mee, want 'het kan vriezen of dooien'. In twee van de drie gevallen heeft u, waarschijnlijk, gelijk. Eigenlijk wilt u een hogere waarschijnlijkheid. Die krijgt u met twee keer de standaarddeviatie (in 95% van alle gevallen) of drie keer (99%). Bij drie keer kan het rendement dan uitkomen tussen -50% en +70%. Daar schiet u ook weinig mee op. En dus komen we bij de meest bruikbare waarschijnlijkheid: in 95% van alle gevallen zal het rendement zich tussen -30% en +50% bewegen. In 5% van de gevallen zit u er waarschijnlijk naast: 2,5% zal lager uitkomen dan -30% en 2,5% hoger dan +50%. Bij obligaties is de standaarddeviatie doorgaans lager,

stel 10%. Bij een verwacht gemiddeld rendement van 5% kan de standaarddeviatie 10% zijn. In 95% van alle gevallen beweegt het rendement van een obligatie zich dan tussen -15% en +25%. Het tussentijdse risico is daarmee fors lager, het verwachte rendement ook, dus mogelijk ook de kans om het doelkapitaal te behalen. De rendementen en risicopercentages benaderen de werkelijkheid, maar zijn gestileerd om de werking van tussentijds risico te demonstreren.

Looptijd

Het is al even aangestipt: looptijd is ook belangrijk. De wetenschappelijke verklaring achter de uitspraak dat aandelen beter passen bij een belegging voor de lange termijn is gestoeld op de standaarddeviatie. Deze moet namelijk gecorrigeerd worden met de wortel van de looptijd. Is de looptijd één jaar, dan verandert er dus niets aan de standaarddeviatie. Is de looptijd bijvoorbeeld vier jaar, dan halveert de standaarddeviatie dus al en bij looptijd negen mogen we delen door factor 3. Zo neemt het risico af in de tijd, terwijl het gemiddelde rendement zijn werk doet. Een paar procent méér rendement gedurende lange tijd kan betekenen dat een doelstelling onder handbereik komt. Als iemand bijvoorbeeld in 2015 zo'n € 75.000 nodig heeft, hoe kan dit dan het beste totstandkomen? De looptijd is, nemen we aan, acht jaar. Als het gemiddelde rendement 10% is, kan nu worden volstaan met een inleg van circa € 35.000. Stel dat de standaarddeviatie 20 is, dan is dat voor een

periode van acht jaar 7 (afgerond, de wortel van looptijd 8 is 2,83, dus 20 gedeeld door 2,83 is 7,07). Dat is nog best een aardige afwijking van het rendement van 10% ($10 - (2 \times 7) = -4\%$). Dus het kan ook verlies opleveren. Een obligatiebelegging daarentegen heeft een ander risico: $5 - (2 \times 3,5) = -2\%$. Kan dus ook negatief zijn, terwijl het gemiddelde rendement op het dubbele ligt. Met een dergelijke looptijd zit u in het schemer-

Het risico neemt af in de tijd

gebied van aandelen en obligaties; hier ligt een mix voor de hand, waarbij naarmate de besteding van € 75.000 dichterbij komt, het zwaartepunt richting obligaties opschuift.

Buffers

Bepaal allereerst wat u wilt gaan doen. Bepaal vervolgens de financiële implicaties hiervan en houd rekening met inflatie. Koppel vervolgens de juiste mix van beleggingscategorieën aan de looptijd tot het bepaalde beleggingsdoel. Zo komt u tot een totaal 'risicoprofiel' dat veel verfijnder is dan dat van de bank. Bovendien bepaalt u op die manier zelf de waarschijnlijkheid van de te behalen doelen. U kunt immers, om het voorbeeld van € 75.000 nog een keer aan te halen, in plaats van € 35.000, een bedrag van € 45.000 inleggen, dit eerst in aandelen beleggen en vervolgens afbouwen naar obligaties. Zo bouwt u ook nog eens buffers in en hoeft u niet ten prooi te vallen aan dure garantieconstructies. Veel succes!

Stock-picking

De weging van de verschillende beleggingscategorieën is de belangrijkste beslissing van de belegger. Iedere categorie heeft zijn eigen risicograad en bijbehorend verwacht rendement. De beslissing of u 100% in aandelen belegt of 50%, is veel belangrijker dan de keuze 'Unilever' of 'Royal Dutch'. Hoeveel procent aandelen, obligaties, vast-

goed, alternatieve beleggingen of liquiditeiten, bepaalt zo'n 85% van het rendement van een beleggingsportefeuille. Onderverdeling in sectoren en looptijden zo'n 10%, stock-picking zo'n 3% en timing 2%. Er doen diverse theorieën de ronde, waarbij de ondergrens van het belang van de asset allocation op 60% ligt en de bovengrens op 95%.

Roelof Meijer, partner/vermogensplanner bij Meijer Personal Finance Groep te Amersfoort, onderdeel van The Phoenix Group, totale financiële dienstverlening voor de dga. meijer@mpf.nl